

Delftse Archeologische Notitie 25

Wateringseweg t.h.v. nr. 44, Poeldijk (Gemeente Westland)

Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek middels grondboringen.

Jean Paul Bakx & Bas Penning

Archeologie

Delft

Delftse Archeologische Notitie 25

Wateringseweg t.h.v nr.44, Poeldijk (Gemeente Westland)

Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek middels grondboringen

Jean Paul Bakx & Bas Penning

Opdrachtgever:	ArcheoWest Zuidweg 75 Postbus 16 2670 AA Naaldwijk
Contactpersoon:	M. Kruijthof
Type onderzoek:	Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek middels grondboringen
Periode van uitvoer:	Juli 2012
Aanleiding:	Nieuwbouw
Locatie:	Gemeente Westland, Poeldijk, Wateringseweg t.h.v. nr. 44
Coördinaten:	75567x448803; 75589x448804; 75577x448791; 75551x448791
CIS-code:	53155
Projectcode:	WL025
Projectleider:	B. Penning (MA)
Projectmedewerker:	J. van Horssen (Drs.)
Status:	Definitieve versie (augustus 2012)
Autorisatie:	

Drs. J.P.L. Bakx

ISSN: 1879-9590

© 2012 Erfgoed Delft en Omstreken

Postbus 78
2600 ME Delft
015-2602358
archeologie@delft.nl
www.archeologie-delft.nl

Samenvatting

In het plangebied Wateringseweg (t.h.v. nr. 44) in Poeldijk (gemeente Westland) zal op korte termijn nieuwbouw gaan plaatsvinden. Het was op voorhand niet uit te sluiten dat er nog archeologische resten in de bodem aanwezig zijn die bij deze ontwikkeling verstoord kunnen worden. Daarom is er een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek middels grondboringen uitgevoerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat de bodem in het plangebied intact is. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er wordt geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te voeren.

Inhoudsopgave

3	Samenvatting
7	1 Inleiding <ul style="list-style-type: none">1.1 Kader en doelstelling1.2 Plangebied1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen
9	2 Bureauonderzoek <ul style="list-style-type: none">2.1 Methoden2.2 Resultaten
13	3 Veldonderzoek <ul style="list-style-type: none">3.1 Onderzoeksmethoden3.2 Resultaten veldwerk3.3 Beantwoording onderzoeksvragen
15	4 Conclusies en aanbevelingen <ul style="list-style-type: none">4.1 Conclusies4.2 Advies voor vervolgonderzoek
17	Bibliografie
17	Gebruikte afkortingen
17	Overzicht van tabellen & bijlagen
19	Bijlage 1 Boorbeschrijvingen

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

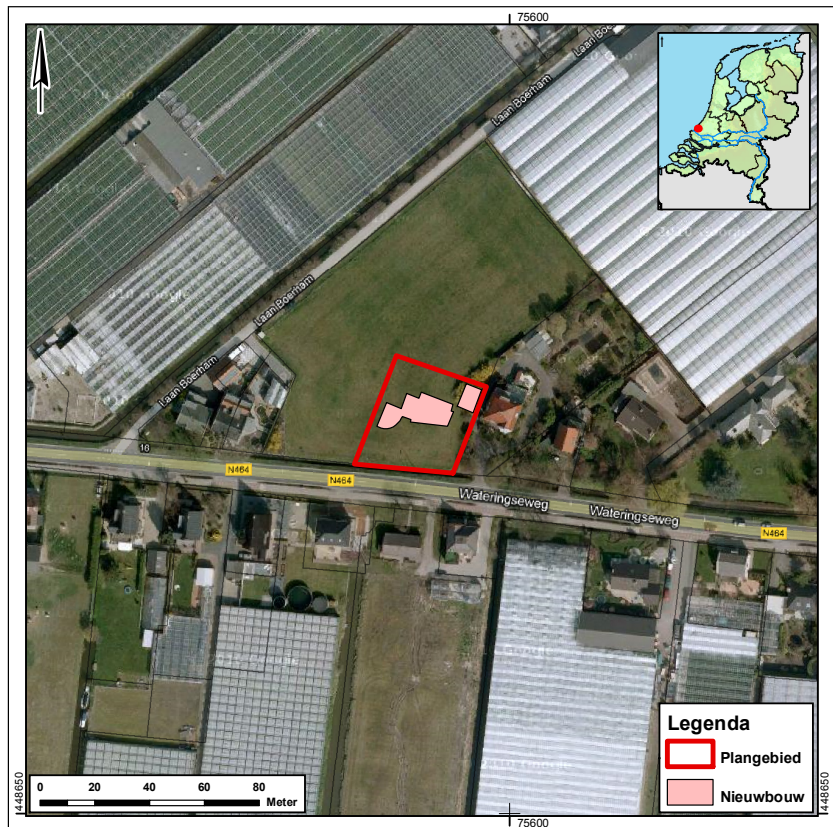
Het plangebied Wateringsweg ter hoogte van huisnummer 44 ligt in Poeldijk in de gemeente Westland. Het plangebied is onbebouwd en heden ten dage in gebruik geweest als weide of grasland. Op het perceel zal nieuwbouw worden gerealiseerd. Het is op voorhand niet duidelijk of er bodemverstoring heeft plaatsgevonden. Hierdoor is het niet uit te sluiten dat er nog archeologische resten in de bodem aanwezig zijn die bij de geplande nieuwbouw verstoord kunnen worden. Daarom heeft Archeologie Delft¹ in opdracht van Archeo-West een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek middels grondboringen uitgevoerd. Doel van dit onderzoek was het opsporen van eventuele archeologische resten en, indien mogelijk, het bepalen van de kwaliteit, aard, datering, omvang en diepteligging hiervan.

1.2 Plangebied

Het plangebied betreft een onbebouwd perceel in Poeldijk in de gemeente Westland. Het bevindt zich ten noorden van de Wateringsweg (afbeelding 1). Het plangebied staat afgebeeld op de kaartblad 37b van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000) en het centrumcoördinaat is 75570x448797. De totale grote van het plangebied bedraagt circa 1330, waarvan circa 270 m² wordt bebouwd. Daarnaast wordt ook nog vervangend water gegraven.

¹ Archeologie Delft maakt deel uit van Erfgoed Delft en Omstreken.

Afbeelding 1: Het plangebied geprojecteerd op de kadastrale kaart van Westland.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek bestond uit een karterend booronderzoek en is uitgevoerd volgens de eisen zoals deze zijn opgesteld in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2, van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd. Het doel van dit bureauonderzoek is het verzamelen van alle bekende gegevens met betrekking tot de geologie, historische-geografie en archeologie in de omgeving van het plangebied. Aan de hand van deze gegevens kan een archeologische verwachting worden opgesteld en kunnen relevante onderzoeksvragen worden geformuleerd.

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van de informatie uit het Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en bronnen die beschikbaar zijn in de archieven van Erfgoed Delft en Omstreken.

2.2 Resultaten

Historisch grondgebruik

De oudste bekende kaart van het plangebied is de kaart van Kruikius uit 1712.² Op deze kaart is te zien dat het plangebied onbebouwd was en werd gebruikt als weiland of akker. Deze situatie is tot op heden ongewijzigd gebleven. Volgens de bodemgesteldheidskaarten van Van Liere uit 1948 is het plangebied in het verleden opgehoogd met een laag van zand en klei, van 40 tot 70 cm, dik.³ Deze opgebrachte grond die in het gebied opgevoerd grond wordt genoemd, werd gebruikt om de laaggelegen, natte kleigronden op te hogen.⁴

Geologie

Volgens de Geologische kaart van Nederland⁵ bestaat de bodemopbouw binnen het plangebied aan het maaiveld uit dekafzettingen die behoren tot de Gantel Laag (Laagpakket van Walcheren). Dit pakket is gelegen op de Laag van Ypenburg (Laagpakket van Schoorl) op het Hollandveen op het Laagpakket van Wormer. Direct ten oosten van het plangebied zijn geulafzettingen van de Gantel Laag aangetoond (afbeelding 3).

Bekende archeologische waarden

In de directe omgeving, ten noordoosten van het plangebied is een archeologische vindplaats bekend (afbeelding 4). Het betreft een AMK terrein van hoge archeologische waarde (Nr 10688, nederzetting Romeinse tijd). Daarnaast zijn in de directe omgeving enkele vindplaatsen uit de Romeinse tijd en Late Middeleeuwen en/of Nieuwe tijd bekend.

Archeologische verwachting

Voor het plangebied geldt volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland een middelhoge verwachting op het aantreffen van archeologische waarden (afbeelding 4).⁶ Deze archeologische verwachting is gebaseerd op de aanwezigheid van dekafzettingen van de Gantel Laag en de directe aanwezigheid van geulafzettingen van de Gantel Laag. Op deze afzettingen komen mogelijk resten van menselijke activiteit voor uit de Romeinse tijd, Late Middeleeuwen en/of Nieuwe tijd.

² Kruikius & Kruikius 1712, kaartblad 12.

³ Van Liere 1948, kaart 5.

⁴ Van Liere 1948, 109.

⁵ Van Staalduinen 1979.

⁶ Provincie Zuid-Holland 2003.

Onderzoeksvragen

Om de eventuele aanwezigheid van archeologische resten goed in kaart te brengen, dient er een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen te worden uitgevoerd. Doel van dit onderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting binnen het plangebied. Belangrijk hierbij is het vaststellen of de bodemopbouw binnen het plangebied nog intact is. Om de archeologische verwachting verantwoord te kunnen toetsen, zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

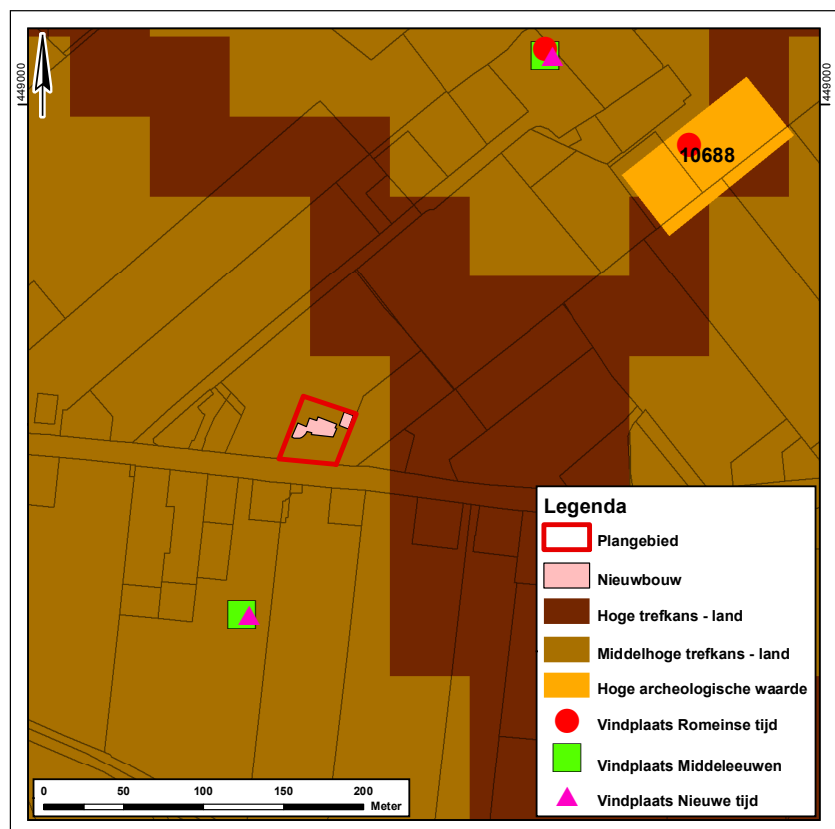
- Hoe ziet de stratigrafie van het plangebied er uit en is de bodemopbouw intact?
- Zijn er aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied, en zo ja, wat is de diepteligging, stratigrafische positie en omvang van de vindplaats(en)?
- Wat is het advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek?

Voor de beantwoording van deze onderzoeksvragen wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

Afbeelding 2: Het plangebied geprojecteerd op de Geologische kaart van Nederland.

Afbeelding 3: De archeologische verwachting binnen het plangebied en de reeds onderzochte percelen.

3 Veldonderzoek

3.1 Onderzoeksmethoden

Het veldonderzoek bestond uit een verkennend booronderzoek. Met behulp van grondboringen kan de bodem worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologisch materiaal. Booronderzoek biedt tevens de mogelijkheid de stratigrafische positie van de grondlagen met archeologische vondsten nauwkeurig te bepalen, zodat de dikte van een eventueel archeologisch niveau en de diepte waarop de archeologische sporen te verwachten zijn, kan worden bepaald. Met booronderzoek is het mogelijk de geologische bodemopbouw in kaart te brengen en paleogeografische reconstructiekaarten te maken. Bovendien is het mogelijk om verstoringen van de bodem door de mens en door natuurlijke bodemerosie vast te stellen.

Conform de richtlijnen van de Provincie Zuid-Holland worden in principe ca. 10 boringen per hectare gezet. De locatie van de boringen is van te voren op basis van modern kaartmateriaal bepaald. Normaal gesproken wordt er geboord in een grid van 30 bij 30 meter, waarbij de boringen in een raai telkens 15 meter verspringen ten opzichte van de boringen in de er naast gelegen raai, waarmee de trefkans op een archeologische vindplaats zo groot mogelijk wordt gemaakt.⁷ Gezien de geringe omvang van het plangebied was boren in een grid niet mogelijk. Ter hoogte van het plangebied zijn 2 boringen gezet.

Om het verband tussen de mogelijke archeologische resten en de geologische ondergrond goed te kunnen documenteren, is geboord tot een diepte van 2,0 meter onder het maaiveld (-Mv). De eerste 1,0 meter werd geboord met behulp van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. Dieper werd er gestoken met een gutsboor met een diameter van 3 cm.

De boorprofielen zijn beschreven in een hiervoor ontwikkeld computerprogramma. Dit is gedaan volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, samengesteld door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsboring Bodembeheer (SIKB).⁸ Hierbij worden onder andere de textuur van de bodemlagen, de kleur en de diepte genoteerd. Bovendien worden de eventuele archeologische indicatoren (scherven, bot, steen, houtskool etc.) vermeld. Andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van oude bewoning, zoals in de grond aanwezige fosfaten, zijn ook gedocumenteerd. De exacte locatie van alle boringen werd vastgelegd met behulp van een GPS.

3.2 Resultaten veldwerk

Er zijn binnen het plangebied 2 boringen gezet (afbeelding 5 en bijlage 1). Voor beide boringen kon een volledig bodemprofiel worden gedocumenteerd. Hieruit is gebleken dat de bovengrond (eerste 0,60 m) bestaat uit een sterk siltige, bruinigrijze klei die kan worden geïnterpreteerd als de bouwvoor.

Onder deze laag bevindt zich een sterk siltige grijze klei met ijzeroxide vlekken die behoort tot de Gantel Laag. Op een dieper niveau, circa vanaf 1,25 m – maaiveld bevinden er zich in deze kleilaag dunne siltlagen. Beide boringen zijn gestaakt op 2,30 m – maaiveld als gevolg van een leeglopende gutsboor in verband met de grondwaterstand.

Een zogenaamde vegetatiehorizont die in dit gebied veelal als gidslaag voor het bewoningsniveau uit de Romeinse tijd (en Late Middeleeuwen) wordt gezien, is niet aangetroffen.

⁷ Groenewoudt 1994, 170.

⁸ Bosch et al 2005.

Afbeelding 4: De locaties van de boringen.

3.3 Beantwoording van de onderzoeksvragen

In deze paragraaf worden, aan de hand van de resultaten van het booronderzoek, de onderzoeksvragen uit het bureauonderzoek beantwoord.

Hoe ziet de stratigrafie van het plangebied er uit en is de bodemopbouw intact?

Ter hoogte van het plangebied is de bodemopbouw intact. De ondergrond van het plangebied bestaat tot 2,30 m – maaiveld (einde boring) uit sterk siltige klei afzettingen van de Gantel Laag. Deze afzettingen zijn te interpreteren als dekaafzettingen.

Zijn er aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied, en zo ja, wat is de diepteligging, stratigrafische positie en omvang van de vindplaats(en)?

Er zijn geen aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied.

Wat is het advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek?

Archeologisch vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Uit het onderzoek is gebleken dat de bodem in het plangebied intact is. In dit deel zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er worden derhalve geen archeologische vindplaatsen binnen het plangebied verwacht.

4.2 Advies voor vervolgonderzoek

Er wordt geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te voeren aangezien er binnen het plangebied geen vindplaatsen meer worden verwacht. De voorgenomen ontwikkelingen kunnen derhalve uitgevoerd worden zonder dat er rekening hoeft te worden gehouden met eventuele archeologische resten. De uiteindelijke beslissing over vervolgonderzoek ligt bij het bevoegd gezag, in deze de gemeente Westland.

Literatuur

Bosch, J.H.A., A.A. de Groof, T. Hazenberg, S. de Vries, F.S. Zuidhof, 2005: *Archeologische boorbeschrijvingswaaiers*, Gouda.

Groenewoudt, B.J., 1994: Prospectie, waardering en selectie van archeologische vindplaatsen: een beleidsgerichte verkenning van middelen en mogelijkheden, *Nederlandse Archeologische Rapporten 17*, Amersfoort.

Kruikius, N. & J. Kruikius, 1977 (1712): *'t Hooge heemreadschap van Delflant met alle de steden, dorpen en ambachten*, Alphen aan den Rijn.

Liere, W.J. van, 1948: *De bodemgesteldheid van het Westland*. (Verslagen van landbouwkundige onderzoeken 54.6). 's-Gravenhage.

Provincie Zuid-Holland, 2003: *Cultuur Historische Hoofdstructuur van Delfland en Schieland*, Den Haag.

Staalduinen, C.J. van, 1979: *Toelichting bij de Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 37 West Rotterdam (37W)*, Haarlem.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
Mv	Maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van afbeeldingen & bijlagen

Afbeelding 1 (blz. 7)

Het plangebied met boorlocaties geprojecteerd op een luchtfoto.

Afbeelding 2 (blz. 11)

Het plangebied geprojecteerd op de Archeologische-Geologische kaart van de gemeente Delft.

Afbeelding 3 (blz. 11)

De archeologische verwachting binnen het plangebied en de reeds onderzochte percelen

Afbeelding 4 (blz. 14)

De locaties van de boringen.

Bijlage 1 (blz. 19)

Boorbeschrijvingen.

Bijlage 1 Boorbeschrijvingen

boring: WL073-1

beschrijver: BP, datum: 6-7-2012, X: 75.566, Y: 448.805, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Westland, plaatsnaam: Poeldijk, opdrachtgever: ArcheoWest, uitvoerder: Archeologie Delft

boring: WL073-2

beschrijver: BP, datum: 6-7-2012, X: 75.579, Y: 448.809, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Westland, plaatsnaam: Poeldijk, opdrachtgever: ArcheoWest, uitvoerder: Archeologie Delft

